

Credit onn da giubileum 10 onns fusiun Ilanz/Glion

Preziada dunna presidenta dil parlament
Stimadas parlamentarias, stimai parlamentararis

Igl onn 2014 ein 13 vischnauncas s'unidas tier la gronda vischnaunca fusiunada Ilanz/Glion. Entras la fusiun ei Ilanz/Glion tuttenina daventada la sisavla gronda vischnaunca dil cantun. Quei ei in gudogn en bia secturs, la percepziun cantunala ei s'augmentada e la muntada dalla vischnaunca Ilanz/Glion ella Surselva ei vegnida rinforzada. L'aboliziun dallas pintgas structuradas politicas, dall'administraziun al liug ha denton era varts umbrivaunas. Igl onn 2018 ha la vischnaunca instradau il project «REUNIUN - Nus essan|Wir sind Ilanz/Glion», il qual less activar potenzials dalla societad sco motors da svilup. Diesch onns suenter la fusiun ha la vischnaunca Ilanz/Glion in'administraziun che funcziuna bein ed ina massa projects ed ideas. Quei ch'ei vegniu elaborau ils davos diesch onns fuorma il fundament per il futur. Ensemen cun las habitontas ed ils habitonts dad Ilanz/Glion vul ins bein dar in sguard anavos, cunzun vul ins denton metter el center iniziativas dad oz e damaun.

Situaziun da partenza e finamira

La suprastanza communal less passentar il giubileum da 10 onns fusiun Ilanz/Glion cun in program accumpignont meriteivel. La vischinonza cun caracter d'in vitg e l'identitad locala duein vegnir tschentadas el focus e rinforzadas a liunga vesta. Coesistenza pascheivla, integraziun sociala ed engaschament per la societad civila fuorman facturs impurtonts dall'attractivitad dil liug da habitar e dalla qualitat da viver. Gest la crisa da corona ha mussau quei clamein. Cun las festivitats da giubileum duei l'identitad locala existenta vegnir illustrada e la participaziun activa alla veta sociala vegnir promovida sur las fracziuns ora. Igl onn da giubileum duei includer, igl emprender d'enconuscher in l'auter duei vegnir rinforzaus sur ils cunfins dils vitgs, culturals ni socials ora. Experienceschas cun las tradiziuns, las structuradas dalla societad e la reha veta d'uniuns duein sapientivamein vegnir tgiradas, vividas e fatgas veseivlas.

Elaboraziun concept da basa e cuosts

Participonts

L'elaboraziun dil concept da basa per igl onn da giubileum ha entschiet l'entschatta november 2022. Tal ei vegnius concepius d'ina gruppa da lavur cun sis representantas e representants da differenta vegliadetgna e da differentas fracziuns. Per num ein quei Alice Bertogg da Sevgein, anteriura commembra dalla suprastanza communal, Annette Cola da Ruschein, commembra dil parlament communal, Ivo Frei da Glion, commember dil parlament communal, Anna Gschwend Malin da Sevgein, commembra dil parlament communal, Silvio Dietrich, menader scola, Aileen Dermond, Uniun da giuventetgna Rueun. Caroline Gasser Curschellas ei la responsabla dil project da vart dalla suprastanza communal e Martina Riedi, referendaria, era responsabla per igl actuariat sco era per ils fatgs administrativs. La verificaziun dil concept da basa e l'examinaziun dils cuosts ei succedida entras la fatschenta comunicaziun.ch da Glion.

Procedura

El connex cun il project da model «REUNIUN» ei l'idea d'ina fiasta populara e d'in discuers politic tier il tema 10 onns fusiun da vischnaunca vegnida alla glisch. Cheutier han duas sentupadas publicas giu liug sut la direcziun dil project dalla ZHAW per discutir l'idea d'ina fiasta da giubileum. Las discussiuns cun ils participonts han mussau ch'ina fiasta populara duei vegnir organisada igl onn 2024 e ch'in process directiv per la vischnaunca Ilanz/Glion duei vegnir persequitau vinavon parallelamein.

L'idea dalla fiasta da giubileum da 10 onns fusiun Ilanz/Glion ei vegnida sviluppada vinavon e concretisada suenter las duas rundas da discussiun publicas entras la grupp da lavur menziunada precedentamein. En in empram pass ei il concept da basa vegnius concepius, il qual definescha las ideas surordinadas, la finamira ed igl intent sco era il cuors da temps dallas festivitads. Ils puncts characteristics ils pli impurtonts ein:

- Risguardar l'entira populaziun
- Mirar anavos
- Festivar quei ch'ei contonschiu
- Promover concordanza(s) & il spert da cuminonza
- Ir cun forza ensemen el futur
- Generar l'attenziun enteifer ed ordeifer Ilanz/Glion

Sin fundament dallas ideas ella discussiun publica ei la grupp da lavur sedecidida per in onn da giubileum cun fiasta populara per contonscher las finamiras fixadas. Per l'ina duei il contonschiu vegnir festivaus cun ina gronda fiasta da giubileum a Glion sur tut las generaziuns e tut las fracziuns, la(s) concordanza(s) sco era il spert da cuminonza duein vegnir accentuai. Per l'autra duein las fracziuns cun lur atgnadads e particularitads star el center sur igl onn.

Onn da giubileum

A caschun dalla sesida dil parlament digl 1. da fevrer 2023 ei l'idea/il concept da basa per 10 onns vischnaunca fusiunada vegnida presentada. Suenter ei il concept presentau dalla grupp da lavur vegnius examinaus externamein, precisaus e deponius cun cuosts.

Ils treis puncts characteristics ils pli impurtonts ein l'avertura igl 01-01-2024, la fiasta populara ils 13 da schaner 2024 ed il gi dalla fracziun aviarta durant igl onn. Igl onn da giubileum vegn lantschus igl 1. da schaner 2024 cun in'inscenaziun festiva. El center stat la cefra 13 | 1 | 10, la quala stat per 13 fracziuns, 1 vischnaunca e 10 onns. Ils 13 da schaner 2024 ha liug la gronda fiasta populara ch'inaugurescha igl onn da giubileum sco tal. Igl areal da fiasta central sesanfla sin igl areal dalla scola a Glion. In program da fiasta da 13 uras duei sedrizzar all'entira populaziun, grond e pign, giuven e vegl da 0 entochen 99 onns. La fiasta populara ei il punct culminont ed el medem temps era la partenza digl onn da giubileum che vegn cuntinuu cun il gi dalla fracziun aviarta durant igl entir onn. Durant igl onn da giubileum meina in pass d'event las visitadras e dils visitaders sco in guid da viadi da destinaziun a destinaziun. Las attracziuns localas, las tradiziuns e las activitads vividas ellas fracziuns caracteriseschan il program digl onn, duein vegnir vividas da niev e rendidas enconuschentas. Cun in act da finiziun vegn igl onn da giubileum termina il december 2024. L'experiencescha resta en memoria e vegn purtada vinavon egl avegnir tier las proximas generaziuns.

Cuosts

Il concept da basa elaboraus dalla grupp da lavur ei vegnius examinaus entras ina fatschenta externa puncto realisabladad. L'examinaziun ha mussau ch'il concept ei realisabels cun adattaziuns pli pintgas. El ei vegnius precisaus e deponius cun cuosts approximativs dalla firma comunicaziun.ch. Sper la planisaziun e l'installaziun dall'infrastructura per ils events ein era ils cuosts per la comunicaziun encunter anora vegni risguardai. Tenor schazetg da cuosts muntan ils cuosts totals per igl onn da giubileum a CHF 345'000.00. Sin l'emprema egliada paran ils cuosts fetg aults. Sch'ins considerescha denton ch'il sentiment da cuminonza dalla populaziun duei vegnir rinforzaus per ils proxims 10 onns daventa la summa da rodund CHF 7.00¹ per habitont ed onn, la quala vegn investada cheu, tuttina fetg mudesta.

La procedura per igl onn da giubileum ei vegnida lantschada il november 2022. Per l'ulteriura planisaziun e per realisar il program da giubileum naven dil schaner 2024 tenor il concept da basa presentau ei la deliberaziun dil credit entras il parlament communal necessaria.

Proposta

Sin fundament dallas explicaziuns precedentas fa la suprastonza communal las suandontas propostas al parlament communal:

- d'entrar ella fatschenta;
- da prender per enconuschientscha il concept da basa elaboraus dalla grupp da lavur;
- d'approbar il credit ell'altezia da CHF 345'000.00.

Ilanz/Glion, ils 14 da mars 2023

Suprastonza communal Ilanz/Glion

---

¹ (CHF 345'000.00 : 5'000 habitonts : 10 onns)